VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Hallituksen vuosikertomus 2023 (K 2/2024 vp)

JAANA KUUSISTO, VALTIONEUVOSTON CONTROLLER
EDUSKUNNAN TARKASTUSVALIOKUNTA
21.5.2024

Hallituksen vuosikertomuksen säädösperusta

- Hallituksen vuosikertomus on **perustuslain** (731/1999) 46 §:ssä säädetty eduskunnalle annettava kertomus hallituksen toiminnasta sekä niistä toimenpiteistä, joihin se on eduskunnan päätösten johdosta ryhtynyt, samoin kuin kertomus valtiontalouden hoidosta ja talousarvion noudattamisesta.
- **Valtioneuvostosta annetun lain** (175/2003) 9 a §:n mukaan valtioneuvosto antaa eduskunnalle kalenterivuosittain hallituksen toimintaa ja valtiontalouden hoitoa koskevan hallituksen vuosikertomuksen.
- Hallituksen vuosikertomuksen sisällön määrittelevät **valtion talousarviosta annetun lain** (423/1988) 17 § ja 18 § sekä **valtion talousarviosta annetun asetuksen** (1243/1992) 68 a § ja 68 b §.

Hallituksen vuosikertomuksen tietojen oikeellisuuden ja riittävyyden varmistaminen, säädösperusta

- Valtiovarain controller -toiminnon tehtävänä on valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 24 f §:n mukaan varmistaa, että hallituksen vuosikertomukseen otettavat valtiontalouden ja valtion taloudenhoidon sekä toiminnan tuloksellisuuden kuvaukset antavat oikeat ja riittävät tiedot

    - talousarvion noudattamisesta;
    - valtion tuotoista ja kuluista;
    - valtion taloudellisesta asemasta; sekä
    - tuloksellisuudesta.

- Valtion talousarviosta annetun asetuksen 68 a §:n mukaan hallituksen vuosikertomukseen sisältyy valtiovarain controller -toiminnon lausuma valtion talousarviosta annetun lain 18 §:ssä säädettyjen vuosikertomuksen tietojen oikeellisuudesta ja riittävyydestä.

Valtiovarain controller –toiminnon lausuman perusteet

Sisällöllinen arviointi

- Valtiovarain controller –toiminnon (12.4.2017) ohje hallituksen vuosikertomuksen tietojen oikeellisuuden ja riittävyyden varmistamiseksi.
- Ohje on valtiovarain controller –toiminnon oman työn tueksi lausuman valmistelua varten.
- Ohje kattaa perusteet seuraavien osa-alueiden arvioinnille:
  - yleiset arviointiperusteet;
  - politiikkakokonaisuudet ja julkinen talous;
  - ministeriöiden toimialan tuloksellisuuden kuvaukset; sekä
  - valtion tilinpäätös

Muu valmistelu

- Valtiovarain controller -toiminto on ollut edustettuna hallituksen vuosikertomuksen toimituskunnassa.
- Yhteistyö Valtiontalouden tarkastusviraston kanssa valtion tilinpäätöksen sekä hallituksen vuosikertomuksen tarkastuksen alustavista havainnoista.
- Yhteistyö Valtiokonttorin kanssa valtion tilinpäätöslaskelmiin liittyen.

Keskeiset havainnot – Valtion tilinpäätös, valtiontalous ja valtion taloudenhoito

- Lausumaa laadittaessa käytettävissä ovat olleet Valtiontalouden tarkastusviraston suorittamat kirjanpitoyksiköiden tarkastusten ja valtion tilinpäätöksen tarkastuksen alustavat havainnot.
- **Valtion tilinpäätös** on laadittu säännösten ja määräysten mukaisesti, eikä se sisällä olennaisia virheitä tai puutteita.
- **Valtion liikelaitosten ja talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen tilinpäätökset** ovat vahvistettuja ja ulkoisten tilintarkastajien tarkastamia, eikä tietojen oikeellisuuteen ja riittävyyteen ole tilintarkastuksissa esitetty huomautuksia.
- **Liikelaitosten ja rahastojen tuloksellisuudesta** esitetyt tiedot antavat pääasiassa oikean ja riittävän kuvan liikelaitosten ja rahastojen tuloksellisuudesta toiminnan luonne huomioon ottaen.
- Hallituksen vuosikertomuksen kertomusosassa esitetään **katsaus julkisen talouden tilaan** sekä annetaan **tietoa valtiontaloudesta ja valtion taloudenhoidosta**.
- Kertomuksessa esitetään **valtiontalouden kokonaislaskelmat**, eli talousarviotalouden, valtion liikelaitoskonsernien ja talousarvion ulkopuolisten valtion rahastojen muodostaman kokonaisuuden tuotoista ja kuluista sekä taseesta ja taseen ulkopuolisista vastuista.
- Valtiontalouden kokonaislaskelmat ovat informatiivisia, laskelmat on laadittu edellä mainittujen yksiköiden virallisten tilinpäätösten perusteella, mutta ne ovat tilintarkastamattomia.
- Kertomusosassa esitetyt tiedot ja arviot valtiontalouden tilasta täydentävät valtion tilinpäätöksen antamaa kuvaa valtion taloudellisesta asemasta.
- Kertomuksessa kuvataan **valtion taloudelliseen asemaan ja kehitykseen** liittyvät keskeiset tekijät.
- Julkisen talouden raportointiin sisältyy kuvaus **valtion** toiminnan **keskeisimmistä taloudellisista riskeistä** ja niiden merkityksestä. Kuvaus antaa kohtuullisessa määrin oikean ja riittävän kuvan valtion vastuista.

Keskeiset havainnot – Ministeriöiden tuloksellisuus

- Kokonaisuutena arvioiden **hallituksen vuosikertomus** antaa **kohtuullisessa määrin oikeat ja riittävät tiedot tuloksellisuuden** pääasiallisesta kehityksestä.
- **Yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden** raportointi (kertomusosa ja liite 1) antaa kokonaisuutena riittävän kattavat tiedot.
- Talousarviossa myönnettyjen **määrärahojen käytön** raportointi on kehittynyt, mutta **määrärahojen ja tavoitteiden väliseen** parempaan kytkentään **vaikuttavuusanalyyseissä** on edelleen tarvetta kiinnittää huomiota.
- Talousarvion pääluokkaperustelujen **vaikuttavuustavoitteiden** toteutumisen raportointi on toteutettu itsearviointina viisiportaista arvosana-asteikkoa käyttäen. Arvioinnit eivät ole vertailukelpoisia ministeriöiden välillä.
- Raportointi perustuu ilmoitettuihin **mittareihin**, sikäli kun tavoitteille on asetettu toteutumista kuvaavat mittarit.
- Havainnollistavat **taulukot ja kuviot sekä asiakirjalinkitykset** lisäävät tuloksellisuuden raportointia ja vuosikertomuksen informatiivisuutta.
- **Toiminnallisen tuloksellisuuden analyysiä** on toteutettu pääasiassa linkittämällä ministeriöiden tuloksellisuusosion loppuun kunkin hallinnonalan ministeriön ja virastojen tilinpäätökset.
- Keskeisistä yhteiskunnallista vaikuttavuutta tukevista tiedoista, kuten toiminnallisen tuloksellisuuden tiedot ja toteutettujen arvointin keskeiset tulokset, raportointi puutteellista.
- **Ministeriöiden toimintaympäristön ja toimialan riskit** on tunnistettu. Riskitarkastelua on kytketty yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden ja tuloksellisuuden toteutumisen saavuttamiseen ja arvioitu osana organisaation toimintaa. Riskien ja riskienhallinnan kuvaamiseen systemaattisesti tulee edelleen kiinnittää huomiota.
- VVC lausuma

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos

JAANA KUUSISTO, VALTIONEUVOSTON CONTROLLER
JAANA.KUUSISTO@GOV.FI
VM.FI | @VMUUTISET